

Nr 454.

Godkänd av första kammaren den 29 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 29 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till utbildning av tandläkare m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 223.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 80 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1946) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1946/47 beräkna

dels till Tandläkarinstitutet: Avlöningar ett förslagsanslag av 469 000 kronor,

dels till Tandläkarinstitutet: Omkostnader ett förslagsanslag av 203 000 kronor,

dels ock till Anordnande av utbildning för tandtekniker ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

I propositionen nr 241 har Kungl. Maj:t sedermera, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 12 april 1946, föreslagit riksdagen att

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av chefen för ecklesiastikdepartementet angivna ändringar i personalförteckningen för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

2. godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

3. till Tandläkarinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 624 000 kronor;

4. till Tandläkarinstitutet: Omkostnader för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 298 000 kronor;

5. till Tandläkarinstitutet: Nyanskaffning och underhåll av utrustning för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 106 000 kronor;

6. till Provisoriska anordningar för tandläkarutbildning för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 222 000 kronor;

7. till Anordnande av utbildning för tandtekniker för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 47 100 kronor;

8. till Uppförande av ett tandläkarinstitut i Malmö för budgetåret 1946/47 å kapitalbudgeten under rubrik Statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor;

9. till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö för budgetåret 1946/47 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

I. Inrättandet av ett nytt tandläkarinstitut.

Frågor rörande tandläkarutbildningens organisation m. m.

I nuvarande läge är det en trängande angelägenhet att utan dröjsmål åstadkomma den utbyggnad av tandläkarutbildningens organisation, som påkallas av folktandvårdens behov. Åtgärder härutinnan äro även nödvändiga för att bereda fortsatt utbildning åt en del av de studerande, som hösten 1945 och vintern 1946 intagits i särskilt anordnade utbildningskurser.

I sin skrivelse 1945:602 anmälde riksdagen bland annat, att riksdagen beslutat, att två nya tandläkarinstitut skulle inrättas å platser, som framdeles bestämdes, samt att det ena av dessa institut skulle uppföras med en årlig examinationskapacitet av högst 80 tandläkare, avsett att tagas i bruk från och med den 1 januari 1948. Departementschefen har framhållit, att utformningen av byggnaden för det i första hand planerade nya tandläkarinstitutet stode i nära samband med frågan om ny studieplan för tandläkarundervisningen. Tandläkarutbildningssakkunniga ha påvisat, att de studerande vid nuvarande studieplan behövde avsevärt längre tid än de i studieplanen beräknade åtta terminerna för att nå tandläkarexamen och ha utarbetat en studieplan, avsedd för fem i stället för fyra års studier. Departementschefen har med hänsyn till behovet av en utvidgning av vissa läroämnen och införandet av nya sådana i tandläkarundervisningen funnit bärande skäl föreligga för en omläggning av studieplanen, men samtidigt framhållit, att en förlängning av studierna för tandläkarexamen måste väcka starka betänkligheter. För frågans ytterligare utredning har de-

partementschefen låtit genom en särskild tillkallad utredningsman verkställa en överarbetning av de sakkunnigas förslag till ny studieplan. Det av utredningsmannen med enhälligt stöd av den odontologiska sakkunskap, som ställts till hans förfogande, framlagda förslaget innebär, i förhållande till den nuvarande studieplanen, avsevärda kvalitativa förbättringar av undervisningen samtidigt som studietiden begränsas till tio terminer eller den tid, som flertalet studerande — enligt vad erfarenheten givit vid handen — för närvarande behöver för att avlägga tandläkarexamen. Departementschefen har biträtt utredningsmannens ifrågavarande förslag. Ehuru det enligt riksdagens mening är beklagligt, att undervisningsplanen befunnits böra utformas så, att den normalt omfattar en till fem år utsträckt studietid, har riksdagen likväl kommit till den uppfattningen, att utredningsmannens förslag innebär en lösning av förevarande spörsmål, som i princip torde böra godtagas. Riksdagen förutsätter dock härvid, att Kungl. Maj:t, innan den nya studieplanen fastställs, låter verkställa ytterligare undersökning med avseende å möjligheterna att nedbringa studietiden under den av utredningsmannen angivna. Riksdagen vill samtidigt allvarligt betona vikten av att vid den nya studieplanens utarbetande tillses, att densamma avpassas så, att den tidsram, som må bli fastställd för studieplanen, i tillämpningen även kommer att kunna hållas. Med bifall till vad departementschefen härutinnan föreslagit godkänner alltså riksdagen, att tandläkarinstitutet planeras på grundvalen av den studieplan, som framlagts av utredningsmannen, innebärande, bland annat, att professurer skola vara inrättade i proteslära, karieslära, tandkirurgi, odontologisk ortopedi och dental röntgendiagnostik samt självständiga laboratoriefattningar i barntandvård, bettanalys med paradontoprotetik och tandhistologi.

Med anledning av vad departementschefen anfört i fråga om inrättandet av en forskningsprofessur rörande tandsjukdomarna vill riksdagen för sin del framhålla, att starka skäl tala för att en dylik professur inom snar framtid kommer till stånd.

Riksdagen har i likhet med departementschefen funnit sig böra godtaga det av tandläkarutbildningssakkunniga framställda förslaget om elevintagning vid tandläkarinstitutet två gånger om året i stället för nu endast vid höstterminens början.

Riksdagen anser liksom departementschefen, att en ändring bör åstadkommas i det dröjsmål, som förorsakas av de många ämnes- och betygskompletteringar, vilka en student i regel måste underkasta sig för att vinna inträde vid tandläkarinstitutet, varför riksdagen finner det angeläget att den av departementschefen i utsikt ställda utredningen rörande detta spörsmål snarast verkställs.

Vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit föranleder icke någon erinran eller något uttalande från riksdagens sida.

Förslag till nytt tandläkarinstitut.

Departementschefen har framhållit, att ehuru enligt hans mening beslut inom en snar framtid torde kunna fattas även om uppförande av ett tredje tandläkarinstitut, måste man likväl för ett antal år framåt räkna med examination från allenast institutet i Stockholm och ytterligare ett institut. Med anledning av detta departementschefens uttalande vill riksdagen för sin del understryka önskvärdheten av att det tredje institutet inom snar framtid kommer till stånd.

Vad departementschefen anfört i fråga om examinationskapaciteten vid det nu planerade nya institutet har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Beträffande förläggningsfrågan har de sakkunnigas majoritet, samtliga de myndigheter och organisationer, som särskilt uttalat sig i ärendet, utom stadsfullmäktige i Göteborg, ävensom departementschefen ansett att det i första hand till uppförande avsedda nya institutet borde förläggas till Malmö. Frågan om det tredje institutets förläggning har departementschefen hållit öppen.

Riksdagen har vid sin prövning av denna fråga funnit övertygande skäl tala för att det nya institutet förlägges till Malmö. I detta sammanhang vill riksdagen i likhet med departementschefen framhålla, att åtgärder böra vidtagas för att i sinom tid institutet skall bliva infogat i folktandvårdsorganisationen i Malmö såsom centraltandpoliklinik.

Beträffande tomtfrågan framgår av handlingarna, att den av Malmö stad erbjudna tomten omfattar omkring 7 700 kvadratmeter. Byggnadsstyrelsen har hyst betänkligheter mot att en byggnad av den omfattning och kostnad, varom här är fråga, skulle uppföras på en tomt av denna storlek. Departementschefen har framhållit, att ifrågavarande tomt otvivelaktigt vore väl liten, men att vid en bearbetning av föreliggande byggnadsförslag sådana ändringar kunde vidtagas, att några hinder ur berörda synpunkter ej torde kunna anses föreligga att förlägga institutet till denna tomt. I likhet med departementschefen har riksdagen funnit tomten kunna godtagas för det avsedda ändamålet. Riksdagen vill härvid särskilt framhålla, att en utvidgning av institutets verksamhet, såvitt nu kan bedömas, allenast torde kunna förväntas komma att äga rum i samband med en utökning av verksamheten vid Malmö centraltandpoliklinik och alltså i främsta rummet står i samband med stadens folktandvårdsorganisation. Med hänsyn härtill anser riksdagen sig böra förutsätta, att staden, därest så visar sig nödvändigt, kommer att finna det vara överensstämmande med stadens egna intressen att av angränsande tomtområden ställa erforderlig mark till förfogande för att bereda institutet utvidgningsmöjligheter.

I likhet med departementschefen finner riksdagen, att de av Malmö stad gjorda utfästelserna kunna principiellt godtagas. Det torde böra ankomma

på Kungl. Maj:t att godkänna det blivande avtalet mellan staten och Malmö stad, varigenom alla i samband med frågan om tandläkarinstitutets anordnande stående enskilda spörsmål bliva reglerade.

I det läge, vari själva byggnadsfrågan för närvarande befinner sig har riksdagen icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t utan riksdagens vidare hörande tager ställning till det reviderade byggnadsförslag, som under ledning av byggnadsstyrelsen upprättas på grundvalen av nu föreliggande byggnadsplaner. Riksdagen förutsätter liksom departementschefen, att vid den pågående bearbetningen av förslaget den till 6 100 000 kronor beräknade kostnadsramen i huvudsak kommer att hållas. Riksdagen anvisar av det sålunda beräknade beloppet för budgetåret 1946/47 ett anslag av 4 000 000 kronor.

Departementschefen har med hänsyn till att det vid början av det nya tandläkarinstitutets verksamhet icke finnes någon kårorganisation, som torde kunna bestrida kostnaderna för inredning och utrustning av studenternas inom institutsbyggnaden planerade lokaler med tillhörande köksavdelning, ansett det påkallat, att staten påtager sig denna utgift. Departementschefen har vidare framhållit, att ett sådant åtagande från statens sida icke finge betraktas såsom prejudicerande för framtiden. Med understrykande av departementschefens sistnämnda uttalande har riksdagen ansett sig böra godkänna vad departementschefen sålunda föreslagit.

Tandläkarutbildningssakkunniga ha beräknat kostnaderna för utrustning av det nya tandläkarinstitutet till sammanlagt 3 000 000 kronor. Kungl. Maj:t har för nästa budgetår för ändamålet äskat ett anslag av 1 500 000 kronor. Riksdagen bifaller detta förslag och har på av departementschefen anförda skäl icke något att invända mot, att Kungl. Maj:t må äga rätt att medge, att inom en kostnadsram av 3 000 000 kronor avtal träffas om leverans av utrustning till institutet m. m., att likvideras före utgången av budgetåret 1947/48.

Vad departementschefen i övrigt under detta avsnitt anført och föreslagit har icke föranlett någon erinran eller något uttalande från riksdagens sida.

II. Frågor i samband med femårig studieplan.

Riksdagen är för sin del ense med departementschefen om att den prekliniska odontologiska undervisningen i varje fall tills vidare bör meddelas vid medicinsk fakultet eller högskola.

Riksdagen, som i likhet med departementschefen håller för självfallet, att samma studieplan kommer att tillämpas vid samtliga tandläkarinstitut, vill

framhålla, att vad departementschefen anfört beträffande lokalfrågan vid det nuvarande institutet i Stockholm utgör ytterligare ett skäl för att ett tredje tandläkarinstitut med det snaraste upprättas.

III. Provisoriska studieanordningar.

Riksdagen har i likhet med departementschefen funnit sig böra godkänna tandläkarutbildningssakkunnigas förslag beträffande personalförstärkning vid tandläkarinstitutet i Stockholm. Huruvida och i vilken mån denna personalförstärkning bör bestå även efter kalenderåret 1947, torde få framdeles upptagas till prövning.

För iordningställande av vissa lokalutrymmen för de nya befattningshavarna har departementschefen i enlighet med byggnadsstyrelsens beräkningar ansett ett anslag av 30 000 kronor erforderligt. Riksdagen har emellertid under hand erfarit, att byggnadsstyrelsen härvid räknat med fem i stället för sju mindre rum som angivits å de ritningar, som utarbetats av de sakkunniga. Vidare ingå i nämnda belopp icke kostnader för möblering och övrig lös inredning. Kostnaderna för ifrågavarande utrymmens iordningställande kunna på grund av nämnda förhållanden beräknas betinga ett med omkring 10 000 kronor förhöjt belopp. Med hänsyn till vad sålunda blivit upplyst har riksdagen icke något att erinra mot att Kungl. Maj:t för tillgodoseende av angivna ändamål må i mån av behov taga i anspråk det för nästa budgetår äskade anslaget till provisoriska anordningar för tandläkarutbildning.

Vad departementschefen föreslagit med avseende å provisoriska studieanordningar i Malmö har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Riksdagen har icke funnit något att invända mot att anslaget för nästa budgetår till provisoriska anordningar för tandläkarutbildning i enlighet med departementschefens beräkningar uppföres med ett belopp av 222 000 kronor.

Vad departementschefen här i övrigt föreslagit har riksdagen ansett sig böra bifalla.

IV. Anslag till verksamheten vid tandläkarinstitutet i Stockholm budgetåret 1946/47.

Riksdagen har icke funnit något att erinra mot den verkställda beräkningen av anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen angivna ändringar i personalförteckningen för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47;

dels godkänt följande avlöningsstat för tandläkarinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	68 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	182 900
3. Arvoden och ersättningar vid extra undervisning, <i>förslagsvis</i>	»	123 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	209 500
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	40 300

Summa kronor 624 000;

dels till Tandläkarinstitutet: Avlöningar under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett förslagsanslag av 624 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet: Omkostnader under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett förslagsanslag av 298 000 kronor;

dels till Tandläkarinstitutet: Nyanskaffning och underhåll av utrustning under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett reservationsanslag av 106 000 kronor;

dels till Provisoriska anordningar för tandläkarutbildning under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett förslagsanslag av 222 000 kronor;

dels till Anordnande av utbildning för tandtekniker under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett reservationsanslag av 47 100 kronor;

dels till Uppförande av ett tandläkarinstitut i Malmö för budgetåret 1946/47 under statens allmänna fastighetsfond anvisat ett investeringsanslag av 4 000 000 kronor;

dels ock till Utrustning av ett tandläkarinstitut i Malmö under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1946/47 anvisat ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Stockholm den 29 juni 1946.

Med undersätlig vördnad.